

ASPECTE PRIVIND FISCALITATEA P. F. A. DIN ROMÂNIA ÎN ANUL 2016

Conf. univ. dr. Felicia SABOU
Universitatea de Vest „Vasile Goldiș”, Arad
feliciasab@yahoo.com

Abstract:

Lucrarea prezintă fiscalitatea persoanelor fizice autorizate din România, în anul 2015 și în 2016, având în vedere noile reglementări ale Codului fiscal, aplicabile din 1 ianuarie 2016.

În urma analizei efectuate am constatat că fiscalitatea persoanelor fizice autorizate a crescut în anul 2016, comparativ cu anul 2015, prin introducerea unei contribuții obligatorii noi, mai exact contribuția la asigurările sociale dar și prin creșterea considerabilă a impozitului pe clădiri în cazul persoanelor fizice autorizate, care au înregistrat un domiciliul fiscal și care desfășoară o activitate economică în locuința proprietate personală.

Consider că impozitarea persoanelor fizice autorizate din România este mare, începând cu anul 2016, fapt ce ar putea duce la scăderea numărului persoanelor fizice autorizate, în viitor.

Cuvinte cheie: persoană fizică autorizată, cod fiscal, contribuții la asigurările sociale.

Introducere

Conform reglementărilor în vigoare, persoana fizică autorizată este definită ca fiind „persoana fizică autorizată să desfășoare orice formă de activitate economică permisă de lege, folosind în principal forța sa de muncă” (O.U. nr. 44/2008).

Veniturile realizate de persoanele fizice autorizate sunt încadrate în categoria veniturilor din activități independente. Conform codului fiscal „veniturile din activități independente cuprind veniturile din activități de producție, comerț, prestări de servicii, venituri din profesii liberale și

veniturile din drepturile de proprietate intelectuală, realizate în mod individual și/sau într-o formă de asociere, inclusiv din activități adiacente” (Legea 227/2015 privind Codul Fiscal).

În Ordinul nr. 170/2015 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind contabilitatea în partidă simplă se menționează că persoanele care desfășoară activități independente și care au obligația conducerii evidenței contabile în partidă simplă, sunt persoanele care obțin venituri din:

- activități economice (persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale și întreprinderi familiale);
- profesii libere (medici, avocați, notari, auditori financiari, consultanți fiscali, experți contabili, arhitecți și alte profesii reglementate);
- drepturi de proprietate intelectuală (în condițiile în care optează pentru determinarea venitului net în sistem real);

- persoanele sau entitățile care, prin actul normativ de înființare, prin legi speciale sau prin alte acte normative, au obligația ținerii contabilității în partidă simplă, cu excepția persoanelor juridice fără scop patrimonial.

Venitul net anual din activități independente se poate determina în sistem real, pe baza datelor din contabilitate sau pe baza normelor de venit de la locul desfășurării activității.

În conformitate cu legislația în vigoare, venitul net anual din activități independente se determină în sistem real, pe baza datelor din contabilitate, ca diferență între venitul brut și cheltuielile deductibile efectuate în scopul realizării de venituri.

Conform art.48 din Codul fiscal, venitul brut cuprinde:

a) sumele încasate și echivalentul în lei al veniturilor în natură din desfășurarea activității;

b) veniturile sub formă de dobânzi din creanțe comerciale sau din alte creanțe utilizate în legătură cu o activitate independentă;

c) câștigurile din transferul activelor din patrimoniul afacerii, utilizate într-o activitate independentă, inclusiv contravaloarea bunurilor rămase după încetarea definitivă a activității, cu excepția reorganizărilor, când se păstrează destinația bunurilor;

d) veniturile din angajamentul de a nu desfășura o activitate independentă sau de a nu concura cu o altă persoană;

e) veniturile din anularea sau scutirea unor datorii de plată apărute în legătura cu o activitate independentă.

f) veniturile înregistrate de casele de marcat cu memorie fiscală, instalate ca aparate de taxat pe autovehiculele de transport persoane sau bunuri în regim de taxi.

De asemenea, în Codul fiscal se menționează că nu sunt considerate venituri brute:

a) aporturile în numerar sau echivalentul în lei al aporturilor în natură făcute la începerea unei activități sau în cursul desfășurării acesteia;

b) sumele primite sub formă de credite bancare sau de împrumuturi de la persoane fizice sau juridice;

c) sumele primite ca despăgubiri;

d) sumele sau bunurile primite sub formă de sponsorizări, mecenat sau donații.

În Codul fiscal legiuitorul definește cheltuielile deductibile, cheltuielile cu deductibilitate limitată și cheltuielile nedeductibile.

Condițiile generale pe care trebuie să le îndeplinească cheltuielile efectuate în scopul desfășurării activității independente, pentru a putea fi deduse, în funcție de natura acestora, sunt:

a) să fie efectuate în cadrul activităților independente, justificate prin documente;

b) să fie cuprinse în cheltuielile exercițiului financiar al anului în cursul căruia au fost plătite;

c) să reprezinte cheltuieli cu salariile și cele asimilate salariilor;

d) să respecte regulile privind amortizarea;

f) să reprezinte cheltuieli cu prime de asigurare efectuate pentru: active corporale sau necorporale din patrimoniul afacerii; activele ce servesc ca garanție bancară pentru creditele utilizate în desfășurarea activității pentru care este autorizat contribuabilul; bunurile utilizate în cadrul unor contracte de închiriere sau de leasing, potrivit clauzelor contractuale; asigurarea de risc profesional;

g) să fie efectuate pentru salariați pe perioada delegării/detașării în altă localitate, în țară și în străinătate, în interesul serviciului, reprezentând indemnizațiile plătite acestora, precum și cheltuielile de transport și cazare;

h) să fie efectuate pe perioada deplasării contribuabilului care își desfășoară activitatea individual și/sau într-o formă de asociere, în țară și în străinătate, în scopul desfășurării activității, reprezentând cheltuieli de cazare și transport;

i) să reprezinte contribuții profesionale obligatorii datorate, potrivit legii, organizațiilor profesionale din care fac parte contribuabilii;

j) să fie efectuate în scopul desfășurării activității și reglementate prin acte normative în vigoare.

Următoarele cheltuieli sunt deductibile limitat:

a) cheltuielile de sponsorizare, mecenat, precum și pentru acordarea de burse private, efectuate conform legii (în limita unei cote de 5% din diferența între venitul brut și cheltuielile deductibile, altele decât cheltuielile de sponsorizare, mecenat, pentru acordarea de burse private, cheltuielile de protocol).

b) cheltuielile de protocol, în limita unei cote de 2% din fondul de salarii realizat anual;

c) suma cheltuielilor cu indemnizația plătită pe perioada delegării și detașării în altă localitate, în țară și în străinătate, în interesul serviciului, în limita a de 2,5 ori nivelul legal stabilit pentru instituțiile publice;

d) cheltuielile sociale, în limita sumei obținute prin aplicarea unei cote de până la 2% la fondul de salarii realizat anual;

e) pierderile privind bunurile perisabile, în limitele prevăzute de actele normative în materie;

f) cheltuielile reprezentând tichetele de masă acordate de angajatori, potrivit legii;

g) contribuțiile efectuate în numele angajaților la fonduri de pensii facultative, în conformitate cu legislația în vigoare, în limita echivalentului în lei a 400 euro anual pentru o persoană;

h) prima de asigurare voluntară de sănătate, conform legii, în limita echivalentului în lei a 250 euro anual pentru o persoană;

i) cheltuielile efectuate pentru activitatea independentă, cât și în scopul personal al contribuabilului sau asociațiilor sunt deductibile numai pentru partea de cheltuială care este aferentă activității independente;

j) cheltuielile reprezentând contribuții sociale obligatorii pentru salariați și contribuabili, inclusiv cele pentru asigurarea de accidente de muncă și boli profesionale, potrivit legii;

k) dobânzi aferente împrumuturilor de la persoane fizice și juridice, altele decât instituțiile care desfășoară activitatea de creditare cu titlu profesional, utilizate în desfășurarea activității, pe baza contractului încheiat între părți, în limita nivelului dobânzii de referință a Băncii Naționale a României;

l) cheltuielile efectuate de utilizator, reprezentând chiria - rata de leasing - în cazul contractelor de leasing

operațional, respectiv cheltuielile cu amortizarea și dobânzile pentru contractele de leasing financiar, stabilite în conformitate cu prevederile privind operațiunile de leasing și societățile de leasing;

m) cotizații plătite la asociațiile profesionale în limita a 2% din fondul de salarii anual.

n) cheltuielile reprezentând contribuțiile profesionale obligatorii datorate, potrivit legii, organizațiilor profesionale din care fac parte contribuabilii, în limita a 5% din venitul brut realizat.

Nu sunt cheltuieli deductibile, conform prevederilor Codului fiscal:

a) sumele sau bunurile utilizate de contribuabil pentru uzul personal sau al familiei sale;

b) cheltuielile corespunzătoare veniturilor neimpozabile ale căror surse se află pe teritoriul României sau în străinătate;

c) impozitul pe venit datorat, inclusiv impozitul pe venitul realizat în străinătate;

d) cheltuielile cu primele de asigurare (excepție cheltuielile cu primele de asigurare efectuate pentru activele corporale sau necorporale din patrimoniul afacerii, activele ce servesc ca garanție bancară pentru creditele utilizate în desfășurarea activității pentru care este autorizat contribuabilul, bunurile utilizate în cadrul unor contracte de închiriere sau de leasing potrivit clauzelor contractuale, asigurarea de risc profesional și primele de asigurare voluntară de sănătate, în limita echivalentului în lei a 400 euro anual pentru fiecare persoană);

e) donații de orice fel;

f) amenzile, confiscările, dobânzile, penalitățile de întârziere și penalitățile datorate autorităților române și străine, potrivit prevederilor legale, altele decât cele plătite conform clauzelor din contractele comerciale;

g) ratele aferente creditelor angajate;

i) cheltuielile de achiziționare sau de fabricare a bunurilor și a drepturilor amortizabile din Registrul-inventar;

j) cheltuielile privind bunurile constatate lipsă din gestiune sau degradate și neimputabile, dacă inventarul nu este acoperit de o poliță de asigurare;

k) sumele sau valoarea bunurilor confiscate ca urmare a încălcării dispozițiilor legale în vigoare;

l) impozitul pe venit suportat de plătitorul venitului în contul beneficiarilor de venit;

m) alte sume prevăzute prin legislația în vigoare.

Ministerul Finanțelor Publice a elaborat nomenclatorul activităților pentru care venitul net se poate determina pe baza normelor anuale de venit, în conformitate cu Clasificarea activităților din economia națională – CAEN. Norma de venit, pentru fiecare activitate desfășurată de persoana fizică autorizată, nu poate fi mai mică decât salariul de bază minim brut pe țară, în vigoare la momentul stabilirii acesteia, înmulțit cu 12.

În conformitate cu Codul fiscal, persoanele fizice autorizate pentru care venitul net se determină pe bază de norme de venit și care în anul fiscal anterior au înregistrat un venit brut anual mai mare decât echivalentul în lei al sumei de 100.000 euro, începând cu anul fiscal următor au obligația determinării venitului net anual în sistem real (Legea 227/2015 privind Codul fiscal).

Contribuabilii care obțin venituri din activități independente sunt obligați să organizeze și să conducă contabilitate în partida simplă, cu respectarea reglementărilor în vigoare privind evidența contabilă și să completeze Registrul-jurnal de încasări și plăți, Registrul-inventar și alte documente contabile prevăzute de legislația în materie.

Fiscalitatea persoanelor fizice autorizate în 2016

Conform noilor reglementări în vigoare (Legea 227/2015 privind Codul

fiscal), persoanele fizice autorizate sunt obligate să plătească:

- impozit pe venit, 16% din venitul net obținut;
- contribuția la asigurările sociale de sănătate, în cota de 5,5% din venitul net obținut;
- contribuția la asigurările sociale (pensii), în cota de 10,5% din venitul net obținut.

Începând cu anul 2016, legiuitorul elimină excepția, prevăzută în anul 2015, care stabilea că persoanele fizice care realizează venituri din desfășurarea activităților independente nu datorează contribuții pentru aceste venituri dacă mai realizează și venituri din salarii.

De asemenea, începând cu anul 2016, se elimină posibilitatea de alegere a venitului asigurat la sistemul public de pensii, de către persoanele fizice care realizează venituri din desfășurarea unei activități independente.

Persoanele fizice care realizează venituri din activități independente în anul 2016, au obligația asigurării în sistemul public de pensii, dacă venitul realizat în anul 2015, rămas după scăderea din venitul brut a cheltuielilor efectuate în scopul desfășurării activității independente (exclusiv cheltuielile reprezentând contribuția de asigurări sociale), raportat la numărul lunilor de activitate din cursul anului, depășește 35% din câștigul salarial mediu brut, în cazul contribuabililor care desfășoară activități impuse în sistem real.

Conform Legii nr. 340/2014 a bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 942 din 19 decembrie 2015, câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat este de 2.681 lei.

$2.681 \text{ lei} \times 12 \text{ luni} \times 35\% = 11.260 \text{ lei}$

Practic, din anul 2016 legiuitorul introduce o nouă taxă obligatorie pentru persoanele fizice autorizate și anume contribuția la asigurările sociale de 10,5% din venitul net obținut. Începând cu anul 2016, conform Legii 227/2015 privind

noul Cod fiscal, PDA-urile vor datora CAS calculat la venitul net obținut și nu la o bază de calcul aleasă de contribuabil, așa cum se întâmpla în anul 2015, chiar dacă obțin venituri din salarii. Referitor la contribuția la asigurările sociale legiuitorul menționează că “persoana fizică poate opta între aplicarea cotei individuale de 10,5% sau a cotei integrale de 26,3%, opțiune care odată exercitată nu poate fi anulată în cursul anului respectiv ci doar din anul următor” (Legea 227/2015 privind Codul fiscal).

Un exemplu practic arată că, la un venit net lunar de 2000 lei (anual de 24.000 lei), o persoană fizică autorizată înregistrează obligații fiscale anuale totale în anul 2016 în valoare de 7.680 lei, astfel:

- impozit pe venit de 3.840 lei;
- contribuția la asigurările sociale de sănătate(CASS) de 1.320 lei;
- contribuția la asigurările sociale (CAS) de 2.520 lei (cota 10,5%).

Comparativ cu anul 2016, în anul 2015 obligațiile fiscale ar fi fost de 5.160 lei.

Se remarcă faptul că în anul 2016 cota totală de impozitare a persoanelor fizice autorizate este de 32% (16% - impozit pe venit, 5,5% - contribuția la asigurările sociale de sănătate, 10,5% - contribuția la asigurările sociale), comparativ cu anul 2015, în care cota totală de impozitare era de 21,5%.

Persoanele fizice autorizate care au realizat venituri din activități independente, impuse la normă de venit sau în sistem real, au obligația să se asigure în sistemul public de pensii și să depună anual la organul fiscal competent, până la data de 31 ianuarie, declarația 600 privind venitul asigurat la sistemul public de pensii. Persoanele fizice autorizate care încep o activitate în cursul anului fiscal, depun declarația cu venitul asigurat la sistemul public de pensii în termen de 30 de zile de la data începerii activității.

Persoanele fizice autorizate care realizează venituri din activități independente impuse în sistem real, care în

anul fiscal 2015 au realizat venituri sub nivelul plafonului minim (35% din câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale) nu au obligația depunerii declarației cu venitul asigurat la sistemul public de pensii pentru anul fiscal următor și nu datorează pentru anul următor plăți anticipate cu titlu de contribuții de asigurări sociale.

Alături de apariția contribuției la asigurările sociale, asistăm în continuare la o altă creștere a cheltuielilor în cazul persoanelor fizice autorizate, începând cu anul 2016, prin creșterea considerabilă a impozitului pe clădiri în cazul persoanelor fizice autorizate, care au înregistrat un domiciliul fiscal și care desfășoară o activitate economică în locuința proprietate personală, cheltuielile cu utilitățile fiind în acest caz în sarcina persoanei fizice autorizate.

Principalele metode de cercetare utilizate în realizarea studiului au fost documentarea, analiza și comparația.

Concluzii și propuneri

Prin prezenta lucrare am analizat fiscalitatea persoanelor fizice autorizate din România, în anul 2015 și în 2016, având în vedere noile reglementări ale Codului fiscal, aplicabile din 1 ianuarie 2016.

În urma analizei efectuate am constatat că fiscalitatea persoanelor fizice autorizate a crescut în anul 2016, comparativ cu anul 2015, prin introducerea unei contribuții obligatorii noi, mai exact contribuția la asigurările sociale dar și prin creșterea considerabilă a impozitului pe clădiri în cazul persoanelor fizice autorizate, care au înregistrat un domiciliul fiscal și care desfășoară o activitate economică în locuința proprietate personală, cheltuielile cu utilitățile fiind în acest caz în sarcina persoanei fizice autorizate.

Consider că impozitarea persoanelor fizice autorizate este mare, începând cu anul 2016, fapt ce ar putea

duce la scăderea numărului persoanelor fizice autorizate, în viitor.

Legiuitorul ar trebui să aibă în vedere că persoanele fizice autorizate, sunt persoane independente, care au decis să activeze pe cont propriu iar o fiscalitate mare în cazul lor, ar putea duce la închiderea activității multor persoane fizice autorizate, acestea nu numai că nu ar mai realiza venituri și nu ar mai contribui la buget cu impozite și taxe ci ar deveni persoane care ar putea solicita indemnizație de șomaj.

Bibliografie

1. Legea 227/2015 privind Codul fiscal
2. Ordinul nr. 170/ 2015 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind contabilitatea în partidă simplă
3. Ordonanța de Urgență nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale

